

CAPITOLUL 2

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND ANUMITE TIPURI DE PRODUSE VEGETALE

2.1. *Ribes nigrum* și mugurii aferenți

Fig.nr.1. *Ribes nigrum* L.

foto după

<http://en.wikipedia.org/wiki/Blackcurrant> [55]

Date generale despre specia *Ribes nigrum* L.

Încadrare sistemică:

Încrângătura *Spermatophyta*; Familia *Grosulariaceae*
(*Saxifragaceae*) [51]

Particularitățile speciei *Ribes nigrum* L.

Denumiri populare:

Coacăz negru, agriș negru, pomișoară neagră, smordină neagră, struguri negri, strugurei negri. Englezii îl denumesc Black currant, iar francezii Groseille noir.

Areal:

În Europa se cultivă de aproximativ 400 de ani, preponderent în regiunile învecinate Mării Baltice (Danemarca, nordul Germaniei și Scandinaviei) și în Olanda. În secolul al XVI-lea a fost transportat peste Canalul Mânecii. În 1757 englezii îl foloseau la prepararea vinului. Pe continentul american a ajuns în jurul anului 1630. În prezent este cultivat pe suprafețe întinse în Anglia, Polonia, Germania, Franța, Ungaria, Bulgaria, Olanda, Canada [24]. Coacăzul negru este întâlnit ca plantă de cultură, dar crește și spontan în pădurile și tufișurile din zona montană. La noi este întâlnit în zonele din Suceava, Buzău, Vrancea, Dâmbovița, Argeș, Cluj, Bistrița, Harghita, Covasna, Maramureș, Satu Mare. Preferă climatul umed și relativ răcoros, este rezistent la ger, poate fi afectat de

brume și înghețuri târzii. Cocăzul este un arbust iubitor de lumină, dar se adaptează și la semiumbră.[24].

Descriere:

Este un arbust nespinos, cu tulpină viguroasă, erectă, negricioasă, înalt până la 2 m. Prezintă lujeri de culoare cenușie, cu miros neplăcut și care se exfoliază în partea inferioară. Mugurii sunt pedicelați, ovoizi, bruni pâna la roșcați; spre vârf prezintă glande. Frunzele sunt subrotunde, cordiforme, cu 3-5 lobi triunghiulari, neregulat dublu-serați, cu numeroase glande de culoare galbenă pe fața inferioară; prezintă miros caracteristic. Florile dispuse în racem sunt hermafrodite, campanulate, pubescente (Fig.nr.1), de culoare verde-roșcat (sepelele sunt mai lungi decât petalele). Înflorește în lunile aprilie-mai. Fructele sunt bace sferice (Fig.nr.2), cu diametru de 6-9 mm și culoare neagră; au gust dulceag și miros nespecific [42,47].

Fig.nr.2. Flori *Ribes nigrum*

foto după

<http://calphotos.berkeley.edu/cgi> [55]

Fig.nr.3. Fructe *Ribes nigrum*

foto după

<http://en.wikipedia.org/wiki/Blackcurrant> [55]

Compoziție chimică:

-fructele conțin zaharuri (9,5%), acizi organici (2,1%), proteine (0,9%), substanțe minerale, carotenoide, vitamine (vitamina B₁, B₂, B₆, PP, C-conținutul în vitamina C este de 3-4 ori mai mare decât la lămâi), pigmenti antocianici (3-rutinozida-cianidolului, 3-rutinozida-delfinidolului, 3-glucozida-delfinidolului) cu capacitate antioxidantă [106, 111], prodelfinidol dimer și trimer, flavone (hiperozida, astragalozida, ramnoglucozidele și xiloglucozidele cvercitolului și kemferolului), tanin.

-frunzele conțin tanin, flavone (derivați de cvercitol, kemferol, glicozidele miricetolului și izoramnetolului), vitamina C, cantități mici de ulei volatil (0,2%), proantociani [25], oligozaharide, acid fenolic [24]

Din semințele de *Ribes nigrum* s-a extras prin HPLC o proteină numită arabinogalactan, o proteină cu acțiune asupra pielii [45].

Acțiune și întrebuințări terapeutice:

Fruitele prezintă acțiune tonică generală, depurativă, diuretică (cu favorizarea eliminării acidului uric), sudorifică, restabilesc permeabilitatea capilară, măresc acuitatea vizuală (prin creșterea sintezei de rodopsină). Se utilizează în fitoterapie în tratamentul ulcerului duodenal, gastroduodenite, gastrite, colite, afecțiuni hepatobiliare, nefrite, pielonefrite, insuficiență cardiacă, ateroscleroză, scorbut, stări de oboseală generală și surmenaj. Fruitele se utilizează ca materie primă în extracția antocianozidelor [23,24,25].

Frunzele, datorită flavonelor conținute prezintă acțiune diuretică, iar datorită taninului acțiune astringentă. Se utilizează în tratamentul diareei, durerilor reumatismale și artrită. Nu se administrează extracte obținute din frunze în tratamentul edemelor cauzate de insuficiența cardiacă sau renală [24].

Forme de administrare:

Infuzie și decoct obținute din frunze sau fructe.

Preparate farmaceutice:

Ceai diuretic și depurativ cu frunze de coacăz; ceai vitaminizant cu fructe de coacăz.

Variabilitatea genului *Ribes*

Genul *Ribes* cuprinde peste 50 specii de coacăz, fiecare tip prezentând anumite particularități anatomo-morfologice, în funcție de zona pedoclimatică, precum și în funcție de forma sub care se găsesc, în stare sălbatică sau în cultură. Cele mai răspândite specii sunt: *Ribes nigrum*, *R. rubrum*, *R. petraeum*, *R.alpinum*, *R.sanguineum*, *R.aureum*, *R.heteromorphum*, *R. uva-crispa*.

În flora României se găsesc nouă specii ale genului *Ribes*: *R.grossularia*, *R.rubrum*, *R.heteromorphum*, *R.petraeum*, *R.alpinum*, *R.nigrum*, *R.aureum*, *R.sanguineum*, *R.spicatum*, [35,42].